

บทคัดย่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โครงการยูวีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 2

(ร้อยเอ็ด สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย และนครราชสีมา)

โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้

เรื่อง พลังศรัทธาและสำนึกทางประวัติศาสตร์ของผู้คนในท้องถิ่น ที่มีต่อแหล่งโบราณ

วัตถุสถาน “ โนนแท่นพระ ”

The power of the faith and consciousness in the history by the local people

to the antique place “ NON TAN PHRA ”

คณะผู้วิจัย นายวิรัช เลิศพลสถิต และนางสาวบุหงา ภัคดี

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ มณีโชติ

ปีที่พิมพ์ 2553

การสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องพลังศรัทธาและสำนึกทางประวัติศาสตร์ของผู้คนในท้องถิ่น ที่มีต่อแหล่งโบราณวัตถุสถาน “ โนนแท่นพระ ” เป็นการเสนอแนวคิดด้านคติความเชื่อ การให้ความหมายของร่องรอยซากโบราณวัตถุสถานโนนแท่นพระ ที่บ้านยานาง - โนนเต้ ตำบลเพ็กใหญ่ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดขอนแก่น ตามการรับรู้ของผู้คนในท้องถิ่น โดยมีแหล่งโบราณสถานโนนแท่นพระและศาลเจ้าพ่อสิบกสิริ ภิรมย์ซึ่งเคยเป็นโบราณวัตถุสถานในรูปแบบของเทวาลัยสถานในศาสนาฮินดูที่สร้างขึ้นในสายวัฒนธรรมแบบเขมรที่ถูกทิ้งร้างนั้น ได้รับการบูรณะปรับปรุง และมีการให้ความหมายโดยกลุ่มผู้คนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ว่าเป็นพื้นที่ที่มีตำนานที่เป็นเรื่องเล่าที่มีประวัติความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองในอดีตที่ย้อนไปเป็นเวลานาน ด้วยเชื่อสืบต่อ ๆ กันมาว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีลักษณะของการประสมประสานความเชื่อทั้งแบบพุทธศาสนา ศาสนาฮินดู และความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ หรือความเชื่อเรื่องผีซึ่งมีความเชื่อแบบดั้งเดิมเข้าด้วยกัน

ถึงแม้แหล่งโบราณวัตถุสถานโนนแท่นพระจะไม่ยิ่งใหญ่ ไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในฐานะที่เป็นแหล่งโบราณที่มีความสำคัญในระดับชาติดังเช่น โบราณสถานแห่งอื่นๆ แต่ในการรับรู้ที่เป็นสำนึกในเชิงประวัติศาสตร์ของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของแหล่งโบราณสถานโนนแท่นพระ

แถบเมืองพล แวงน้อย แวงใหญ่ที่เห็นว่าโนนแท่นพระเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ควรแก่การให้ความเคารพบูชา มาตลอดระยะเวลาอันยาวนานสืบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ชาวบ้านในท้องถิ่นมีความเชื่อต่อกันมาว่า โบราณสถานโนนแท่นพระเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสำคัญเป็นที่สุด ที่ตั้งอยู่เป็นจุดศูนย์กลางแห่ง ความศรัทธาประจำบ้านประจำเมือง

ในปัจจุบันทั้งแหล่งโบราณสถานโนนแท่นพระและศาลเจ้าพ่อสิบกริภิมย์เป็นศูนย์กลางของความเชื่อ ความศรัทธา เป็นศูนย์รวมของการเป็นที่พึ่งทางใจของผู้คนในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง มีผู้คนทั้งในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงพากันมาสักการะบูชา มาบนบานศาลกล่าว มาทำบุญอย่างสม่ำเสมอมิได้ขาด และที่สำคัญได้มีการจัดงานสักการะบูชาประจำปีในงานเทศกาลบุญเดือน 6 เป็นประจำทุกปี โดยมีตำนานหรือเรื่องเล่า คติความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งเชื่อมโยงเข้ากับร่องรอยโบราณวัตถุสถาน ตลอดจนเหตุการณ์ที่เป็นเป็นการรับรู้ของชาวบ้านในเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม โดยเฉพาะการแสดง ความสัมพันธ์ของชาวบ้านจากหลายๆหมู่บ้านที่มีต่อโบราณวัตถุสถานโนนแท่นพระ ที่นำไปสู่การสร้างสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีความทรงจำร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการแสดงพลังแห่งความเชื่อ ความศรัทธาและความเป็นมาของผู้คนในท้องถิ่นจากหลายๆชุมชนว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน

คำสำคัญ : พลังศรัทธา, ผู้คนในท้องถิ่น, โบราณวัตถุสถาน

Keywords : The power of the faith , The local people , The ancient monument